WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 115. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 18-го ЧЕРВНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 18, 1957 No. 115. VOL. LXIV.

10,000 НАРОДУ ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ВЕЛИЧАВОМУ ВІДКРИТТІ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА НА СОЮЗІВЦІ

ВСЯ АМЕРИКАНСЬКА УКРАЇНА ЧЕРЕЗ СВОЇХ ПРЕДСТАВНИКІВ ВІДДАЛА ПОКЛІН ГЕНІЄВІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ТА ЗАСВІДЧИЛА ВІРНІСТЬ ЙОГО ІДЕАЛАМ

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА — НАЙБІЛЬШ ВЕЛИЧАВИЙ ЗДВИГ В ІСТОРІЇ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

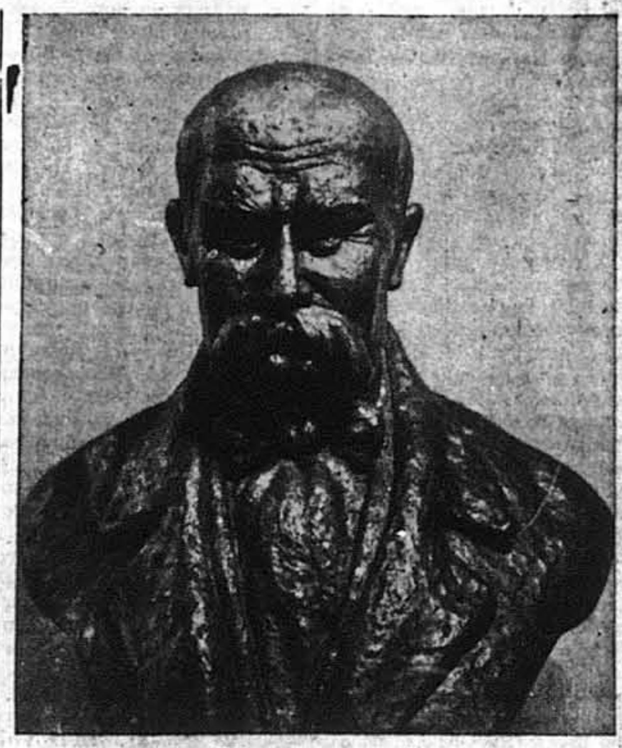
Союзівка, Кергонксон, Н.Й. Кругло 10.000 народу, що репрезентували практично всю Американську Україну та всі українські громади від океану до океану і з Канади, приїхали впродовж минулої суботи і неділі, 15 і 16-го червня, на Союзівку, оселю УНСоюзу з мальовничих Кетскильських горах, щоб взяти участь у відкритті здвигненого там пам'ятника Тарасові Шевченкові і в той спосіб віддати поклін Генієві і Пророкові українськго народу і засвідчити свою вірність його великим ідеалам. Між приявними були люди усіх походжень і всіх ґенерацій, були з Ню Йорку і з Каліфорнії, були ті, що народились над Дніпром-Славутою, над Дністром, над Прутом і над Тисою, були ті, що народились громадянами Америки і Канади і всі вони з однаковими дроганнями душі слухали могутніх звуків „Заповіту" Тараса Шевченка та вдивлялись у суворі і рівночасно лагідні риси його обличчя, що їх вирізьбило долото мистця в бронзі. Люди з Каліфорнії, з Канади, з Вірджінії та практично з усіх стейтів, де існують українські поселення, подорожували часом тисячі миль, щоб прийти і в День Батька, який саме припадав на неділю 16-го червня, скласти поклін Батькові Української Нації та засвідчити свою непохитну вірність його високим ідеалам, що є вселюдськими ідеалами. Здвигненням цього пам'ятника і такою масовою участю в його відкритті американські українці, зокрема членство Українського Народного Союзу, в цю грізну добу і в це страшне лихоліття українського народу потвердили перед усім світом, що нація, яка видала Шевченка та його заповіти, не тільки не вмре, не загине, але і йде на зустріч великому і світлому майбутньому.

Напередодні відкриття пам'ятника

Уже на передодні відкриття пам'ятника, в суботу 15-го червня, всі численні нічлігові приміщення Союзівки були зайняті до останнього ліжка. Прекрасна погода без сумніву сприяла масовості здвигу, хоч заходи щодо виїзду на Союзівку на той день були пороблені в більшості громад без уваги на погоду. Впродовж цілої суботи телефон в канцелярії Союзівки не вмовкав від запитів, чи ще можна дістати нічліг. Багатьом людям треба було відмовити. Після вечері в суботу, як і у вільному від інших зайнять часі в неділю, був висвітлюваний приватно пп. Антоновичем і Федевим кольорований фільм про Тараса Шевченка, як художника.

Пам'ятний „День Батька"

Неділя, 16-го червня, перейде до історії американських українців та на завжди залишиться в пам'яті десятка тисяч людей як справжній День Батька американсько-української спільноти. Вже від 7-ої години ранку почали автобусами і приватними автомобілями приїжджати учасники здвигу. Першим автобусом, що прибув на Союзівку, був автобус із Бостону, Масс., яким місц. укр. громада, під пров. голови одного із місцевих Відділів УНС п. Мороза, приїхала зорганізовано, з прапорами і транспарентами, щоб віддати поклін своєму патронові, Т. Шевченкові. Дальше слідували автобуси з Вунсакет, Ровд Айленд, під проводом головного радного і секретаря 206 Відділу УНС п. Ів. Кокольського, опісля громада з Провіденс, Р. Ай., під проводом 177 Відділу Івана Лаби і дальше автобус за автобусом, разом понад 50 автобусів, та понад тисяча приватних автомобілів із реєстраційними таблицями стейтів Каліфорнія, Вірджінія, Огайо, Іллиной, Массачуссетс, Ню Йорк, Ню Джерзі, Пенсилвенія, Коннектикат, Ровд Айленд, Меріленд, Дистрикт Колумбії, Флорида, та багато інших, як і поодиноких провінцій Канади. Невпинною струєю пливли людські маси від місця постою автобусів і автомобілів дорогою на обширне подвір'я Союзівки, де на найкращому місці, на видному з усіх боків горбку стояв закритий полотнищем пам'ятник найбільшому синові Української Нації, Тарасові Шевченкові. Між тими, що невпинно заповнювали площу перед пам'ятником, були і давні, часто похилені та вкриті сивиною часу піонери, були жінки і чоловіки, багато з них в українських національних костюмах і було зокрема багато цвіту українського народу, що найбільше радувало серця всіх — молоді і дітвори. А коли тут і там можна було побачити стареньку бабусю чи дідуся, що зупинялися перед пам'ятником та, спираючись на рамена своїх дітей або і внуків, віддавав низький поклін пам'яті Того, що його погруддя поставлене на пам'ятнику, або коли серед мас народу повільно підходив до пам'ятника каліка на милицях, то багато з приявних не могли закрити в очах, як не сліз, то великого зворушення. Це справді вся Американська Україна прийшла скласти поклін Шевченкові.

Погруддя Тараса Шевченка на пам'ятнику на Союзівці у виконанні Ол. Архипенка.

Починається врочистість

Врочистість здвигу посвячення і відкриття пам'ятника почалася біля 9-ої години ранку піднесенням американського і українського національних прапорів на машти біля Гостинниці, головного будинку Союзівки. Прапори, із звичайною процедурою та врочистістю, піднесли пластуни і пластунки, що в кількості пів сотні приїхали на Союзівку вже попереднього дня, щоб допомогти в багатьох зв'язаних із здвигом працях. Негайно після того у відповідно достосованому до потреби приміщенні бібліотеки почалась Служба Божа, яку відправив всч. о. протопресвітер Лев Весоловський з української православної церкви св. Володимира в Ню Йорку в приявності Високопреосвященнішого Іоана Теодоровича, Митрополита УПЦ в ЗДА.

Посвячення пам'ятника і промова Впрсв. Митрополита І. Теодоровича

О год. 11,30 Владика Іоан в асисті о. протопресвітера Лева Весоловського і о. Леоніда Долинського пройшов шпаліром людей з гостинниці до пам'ятника та довершив його посвячення, виголошуючи опісля високопатротичну промову з такими головними думками: Література про Шевченка вже така велика, що годі в короткій промові схопити все найважливіше, що про нього сказано. За чотири роки український нарід згадуватиме 100-річні роковини від смерти Тараса Шевченка. Його значення пізнати найкраще по тому, коли споглянути на ті великі переміни, які зайшли в українському народі впродовж останніх 100 років. Перед виступом Т. Шевченка, і ще за його життя, були в нас „українофіли" себто люди, які з сантименту до України і її народу збирали, як їм здавалося, рештки призабутої української мови та українських пам'яток. Вони не сподівалися і не мріяли, що прийде могутній здвиг, який через літературу пошириться і на інші ділянки українського культурного і політичного життя. І сам Котляревський не припускав, що своїми жартівливими писаннями зрушить з просоння український нарід. Тарас Шевченко підніс українську мову на вершини поетичного мистецтва і знайшов в ній такі слова і таку форму, що струснув нею весь нарід. Достойний промовець підкреслив вагу Шевченкового слова і те, які воно видало плоди для українського народу на рідних землях і для тих, які опинилися поза межами України, зокрема для тих, які в Америці знайшли другу, прибрану, батьківщину. Всі американські українці живуть далі вірою і надією, що здійсняться пророцтва і мрії-ідеали Тараса Шевченка. Ту свою віру вони черпають з наявного факту, що українське життя, всупереч усім перешкодам збоку чужої влади в Україні — кріпшає, розвивається, дає щораз нові докази живучости українського народу. Відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові на Союзівці є новим доказом того нашого поступу і нашої сили. А все це сталося внаслідок діяння могутнього слова нашого Генія — Т. Шевченка. Слово було почином всього снування в світі. Слово Т. Шевченка дало початок силі українського народу. Бог посилає народам пророків. Так було в Старому Завіті, так сталося і з Тарасом Шевченком, який з Божої волі став Пророком свого народу, і своїм словом „возвеличав отих рабів німих" та „на сторожі коло них поставив слово". Шевченко в поемі „Кавказ" заявив:

Ми віруєм Твоїй силі
І Слову живому:
Встане правда, встане воля,
І Тобі одному
Помоляться всі язики
Во віки і віки.

Урочисте відкриття пам'ятника

Урочистість офіційного відкриття пам'ятника почалася о год. 2:30 по полудні відспіванням американського й українського національних гимнів та „Заповіту" Шевченкового у виконанні об'єднаних хорів „Думка" і Метрополітального з Ню Йорку під дириґентурою Степана Марусевича, учня пок. композитора Михайла Гайворонського і при акомпаніяменті п-ні Олі Дмитрів. Сольову партію „Заповіту" співав молодий співак (баритон) Юрій Богачевський з Ню Йорку. І спів і сама поява хору — барвисті народні одяги співаків мішаного Метрополітального хору та смокінґи членів чоловічого хору „Думка", викликали захоплення тисячних мас гостей.

Після відспівання „Заповіту" виголосив увідну промову (англійською мовою) адвокат Михайло Пізнак. Промовець з'ясував геніяльність Шевченка, співця краси і слави України, який став інкарнацією і символом української землі й українського народу, і висловив свою віру в те, що Україна буде незалежною так, як цього хотів Шевченко. В дальшому адв. Пізнак підкреслив, що у велетенському здвизі українців ЗДА і Канади, які приїхали віддати свій поклін Генієві України, об'єднані усі і люди старої іміґрації і нової, і молодь — уже народжена тут, як і та, що народилася недавно в Україні. Свою промову закінчив п. Пізнак впевненням, що Шевченко без краю радіє, споглядаючи сьогодні з неба на синів української й американської землі, що зібралися на Союзівці вшановувати його пам'ять.

З черги заповідач представив ,тисячним масам гостей головного промовця урочистости ґол. предсідника Українського Народного Союзу Дмитра Галичина. Минуть віки — почав свою промову п. Дмитро Галичин — й українські покоління пізнаватимуть все глибше і повніше, кого вони мали у Шевченкові і кого Україна з його смертю втратила. Ще Куліш 96 років тому — на похоронах Шевченка стверджував, що немає нікого достойного проректи достойне, гідне сили і величі Шевченкової творчости слово на Шевченковій могилі. Правда висловлена ще Кулішем є актуальною досьогодні, бо й досі не маємо такого велетня, щоб міг дорівняти Шевченкові. Геніяльних творців і пророків мали і мають різні народи, але жаден нарід у світі не має таких урочистих свят і такого культу своїх найбільших синів, як вони існують в Україні. Причиною цього незвичайного пієтизму і всенаціонального культу є те, що Шевченко й Україна — це одна цілість і що Шевченко усім своїм життям, неволею, стражданням і смертю задокументував безмежну вірність ідеалам української землі, її минулого і майбутнього. Згадавши вичікування Шевченка на прихід нового Вашинґтона із великим і праведним законом теж і для України, промовець закінчив свою промову повними віри словами Шевченка, що „оживе добра слава ,слава України".

Окремою високомистецькою точкою програми був виступ сеньйора діячів української сцени директора Йосипа Гірняка із рецитацією одного з найсильніших творів Т. Шевченка, поеми „Іржавець", що її сьогодні Совєти викреслюють з усіх видань „Кобзаря", призначених для широких народних мас. Виголошена з надзвичайним відчуттям глибини Шевченкових образів й експресією мистецького слова ре-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Пам'ятник Т. Шевченка і його творець, Ол. Архипенко, під час покладення пам'ятника на Союзівці в квітні ц. р.

Хори і частина публіки, під час імпрези з нагоди відкриття пам'ятника Т. Шевченка на Союзівці в неділю 16-го червня 1957 р.

В ШИКАҐО ВІДСВЯТКОВАНО УРОЧИСТО 50-РІЧЧЯ ПАРОХІЇ СВ. О. МИКОЛАЯ

Шикаґо. — В днях 14 до 16 червня ц. р. в Шикаґо відбулися урочистості зв'язані із святкуванням 50-річчя української католицької парохії св. о. Миколая. Започатковано їх у п'ятницю увечорі Службою Божою за покійних священиків і парохіян. У суботу крім церковних богослужень відбувся величавий ювілейний концерт з участю найкращих мистецьких сил Шикаґа. В неділю дня 16 червня архиєрейську Службу Божу відправив ВПреосв. Архиєпископ Кир Константин Богачевський. У Службі Божій взяв участь місцевий кардинал Стрич в асисті кількох монсіньйорів. Після полудня відбувся з церкви св. о. Миколая похід довколишніми вулицями і після цього бенкет у великій авдиторії парохіяльної школи, на якому крім багатьох українських і світських українських промовців говорив теж посадник міста Шикаґа.

ПОСТУПИЛИ ВПЕРЕД ПЕРЕҐОВОРИ ПРО ТИМЧАСОВЕ ПРИПИНЕННЯ АТОМОВИХ ВИБУХІВ

Лондон. — Переговори на конференції роззброєння в Лондоні поступили вперед у точці щодо припинення експериментальних вибухів атомових і водневих бомб. Совєтський делеґат Зорін прийняв у минулу п'ятницю 14 червня ц. р. західню пропозицію, щоб припинити дальші експериментальні вибухи ядрової зброї на яких два-три роки із встановленням контрольних пунктів на території ЗДА, Англії і СССР, з яких можна б перевірювати дійсне виконання того договорення. Зорін ближче не подав ніяких подробиць, де саме мали б існувати ті контрольні станиці. У відповідь, західні делеґати підкреслили, що саме припинення досвідних вибухів не матиме значення, якщо водночас не буде припинена дальша продукція ядрового матеріялу для воєнних цілей і якщо вона не буде скерована на мирні цілі. Зорін не відкинув того пляну, але заявив, що не вважає за доцільне в'язати ці дві справи й узалежнювати одну від одної. Тим часом майже водночас, бо в суботу 15 червня англійський амбасадор у Москві передав совєтському прем'єрові Ніколаєві Булґанінові великого листа-ноту англійського прем'єра, як формальну відповідь на совєтську ноту з 30 квітня ц. р. Англійський прем'єр Герольд Мекміллен, признаючи примирливий тон совєтської ноти з кінця квітня, висловив жаль, що не було сказано в ній нічого нового, що сприяло б заминенню в теперішньому міжнародному напруженні. Мекміллен ствердив, що теперішнє напруження у міжнародній ситуації має три головні причини за своє джерело: 1) політичний поділ Европи, зокрема Німеччини, 2) совєтська політика на Середньому Сході і 3) події на Мадярщині. Мекміллен заявив просто, що не можна говорити про повне і далекосяжне роззброєння, якщо паралельно не поладнається політичних розбіжностей. Він зокрема завдав Булґанінові виразні чотири питання щодо з'єднинення Німеччини: чи Москва признає свої міжнародні зобов'язання щодо майбутньости Німеччини, чи вона признає свою згоду на з'єдинення Німеччини, дану в 1955 році на Женевській конференції „на вершинах", чи вона признає право німецького народу до об'єднання і чи вона признає, що німецький нарід має право сам визначати свою політику. Мекміллен вказав на постійні совєтські інтриґи на Середньому Сході та на згущування тамошньої атмосфери своїми доставами зброї. Торкнувшись мадярської проблеми, вказав на неї, як на одно з джерел міжнародного напруження, бо події на Мадярщині, мовляв, доказали, що СССР не визнає волі народів, які змагають до визволення себе з-під накиненої їм силою державної системи. —

Сенат признав на допомогу закордонові 3.6 більйона долярів

Вашинґтон. — Сенат більшістю 57-ох до 25-ох голосів 14-го червня ухвалив законопроєкт про допомогу закордонові в сумі 3,637.000.000 долярів. Дискусія над цим законопроєктом тривала 13 годин, але вкінці таки вдалося відбити всі атакаи опозиції. За цим законопроєктом голосувало 26 демократів і 31 республіканець, а проти голосувало 17 демократів і 8 республіканців. До опозиції належали праві республіканці, південні демократи та деякі ліберальні демократи. 1,800.000.000 долярів призначено на безпосередню військову допомогу, 800,000.000 на оборонну допомогу, а 500,-000.00 долярів будуть творити першу рату допомогового фонду, який має дійти до суми 2,000.000.000 долярів.

Йорданія закриває свою амбасаду в Єгипті

Амман. — Йорданський уряд рішив в минулу неділю 16 червня ц. р. закрити Йорданську амбасаду в Каїро і відкликати відтіль всіх урядовців амбасади. Самір Ріфай, йорданський віце-прем'єр і міністер закордонних справ, додав, що цей крок не означає зірвання дипломатичних взаємин між Йорданією і Єгиптом. Це рішення йорданського уряду тим цікавіше, що три дні передтим король Йорданії Гуссейн і король Савді Арабії Савд проголосили були спільний комунікат, в якому говорили так про безперервну „єдність арабських народів" і „арабську приязнь", наче б між отими двома державами і Єгиптом в останньому часі нічого не сталося. Тим часом дійсне загострення відносин найкраще пізнати по тому, що міністер оборони Сирії Халід Азм подав до відома рішення уряду Сирії — не виплатити Йорданії тієї пайки субвенції, яку Сирія зобов'язалась була виплачувати щорічно титулом рекомпенсації Йорданії за втрату, що її вона понесла від виповідження союзницького договору з Англією, від якої щорічно діставала була по 35 мільйонів долярів. Єгипет, Сирія і Савді Арабія зобов'язались самим покрити ту суму. Однак виконала ту умову тільки Савді Арабія. Також Єгипет нічого не вплатив на рахунок своїх зобов'язань Йорданії і, мабуть, не заплатить.

Поворот до ЗДА през. д-ра Степана Витвицького

Ню Йорк. — 12 червня ц. р. о год. 9 ранку вернувся з 8-місячного перебування в Европі до Ню Йорку кораблем „Юнайтед Стейтс" през. УНР в екзилі, д-р Степан Витвицький. У порті привітали його члени його родини та гурт приятелів і представників громадських організацій під проводом ген. О. Загродського. Як нас повідомляють, Т-во Прихильників УНРеспубліки приготовляє товариську зустріч з нагоди приїзду д-ра Степана Витвицького на окремому вечорі.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ІСТОРІЯ ПОВТОРЮЄТЬСЯ

Рішення уряду Великої Британії скасувати заборону вивозу багатьох категорій індустрійних машин і продуктів до червоного Китаю викликало в американській публічній опінії дуже гостру й негативну реакцію. Вся американська преса гостро осудила Велику Британію за її вилім із загального фронту боротьби.

Дуже правильно з'ясував передісторію і консеквенції британського рішення відомий американський коментатор Дейвід Лоренс у своїй статті, надрукованій в американських газетах 12 червня ц. р. Рішення Британії вважає Лоренс за крок, що у своїх наслідках скине на плечі американської нації тягар третьої світової війни уже в найближчих десятьох роках. Водночас Лоренс вважає це рішення однією з найбільших перемог міжнародного комунізму у теперішній „холодній війні".

Не раз бувало в історії, коли британські купці забезпечували ворога зброєю, що її він потім звертав проти самої ж Британії. Британські купці доставляли гітлерівській Німеччині зброю й амуніцію до останнього місяця перед вибухом війни. Це вони допомогли озброїтися по зуби Німеччині, і коли почалася війна, то союзники Британії і сама вона заплатили за це гекатомбами людських жертв і руїною міст. Ці ж британські купці під час першої світової війни постачали на протязі трьох повних років зброю Німеччині, продовжуючи цим тривання війни і збільшуючи свої та своїх союзників втрати у людях. Робили це вони в той самий час, як американські купці — на домагання британського уряду — припинили торгівлю також із невтральними країнами Европи, щоб навіть посередньо не допомагати ворогові.

Сьогодні — ствержує Лоренс — історія повторюється. З допомогою знову ж таки британських купців китайські комуністи зможуть здійснити у себе індустріялізацію країни і стати знову загрозою не тільки для Японії чи Філіппін, але й для цілої Південної та Східньої Азії включно з Індією й Індо-Китаєм. Британці заявляють, що вони й тепер не постачатимуть червоному Китаєві стратегічних матеріялів, але список машин і продуктів, що їх вони збираються постачати, з кожного погляду доказує, що, одержуючи всі ці товари, червоний Китай зможе у себе вдома сконцентруватися на воєнній продукції. Водночас із цим британські достави у великій мірі відтяжать Совєтський Союз від конечности постачати Китаєві індустрійні вироби і дозволять йому сконцентруватися знову ж таки на постачанні для Китаю воєнноважливих продуктів і зброї.

На таку зміну політики у відношенні до комуністичного Китаю британський уряд пішов всупереч неґативному ставленню до цього більшости заінтересованих держав. Досі ще не опубліковано всіх подробиць того, як відбувався цей вилім Великої Британії з загального протикомуністичного фронту на конфереції 15 держав у справі торгівлі з комуністичним Китаєм. Відомо тільки, що більшість держав, бо аж вісім, під проводом З'єдинених Держав, заявилися рішуче проти такої торгівлі, дві держави — Японія і Канада — здержалися від голосування і тільки п'ять держав під проводом Британії вирішили скасувати заборону вивозу цілої низки категорій індустрійних товарів до червоного Китаю. Таким чином Велика Британія не тільки пішла проти більшости в даній справі, але взагалі виламалася з одностайного фронту вільних держав.

Цієї поразки зазнав вільний світ саме в той час, як в Азії почали закріплюватися проамериканські тенденції і симпатії, зокрема в той час, як в Індо-Китаї переведено й розбудовано оборонну систему, і як у Бірмі та в Камбоджі почали закріплюватися настрої, прихильні до З'єдинених Держав. З другого боку, Велика Британія пішла на співпрацю з червоним Китаєм, хоч він не виявив ані одним заходом чи ініціятивою своєї примирливости супроти вільного світу, а навпаки різними акціями й атаками — як, наприклад, будуванням джетових летовищ понад кордонами Кореї чи готуванням інвазії на Формозу — тільки підтверджує свої аґресивні пляни.

Така політика — закінчує свою статтю Лоренс — пригадує дуже конференцію з Гітлером у Мюнхені в 1938 році і наївні сподівання багатьох людей, що з гітлеризмом і фашизмом можна дійти до злагоди. Єдиним її конкретним наслідком може бути те, що Велика Британія, допомагаючи озброюватися китайським комуністам, зближає цим у той же час третю світову війну.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ВІДВАЖНЕ РІШЕННЯ

У понеділок, 4-го червня 1957 р. Найвищий Суд ЗДА знову дав про себе знати рішеннями, що ввійдуть в історію. Знову Президент і його виконний уряд, а в даному випадку секретар справедливости, стурбувалися рішенням суду, бо воно утруднить їм переслідування злочинців.

Правда, наставлена на бизнес Америка з куди більшою увагою прийняла рішення про те, що пов'язання інтересів славної фірми Дюпонт (найлон, фарби і т. д.) зі славною фірмою Дженерал Моторс (авта, від шевролетів до кадиляків) є порушенням закону проти трестів. Фірма Дюпонт набула 23 відсотки уділів у фірмі Дженерал Моторс на 63 мільйони долярів і через те дістала упривілейоване становище між доставцями хемічних продуктів, а зокрема фарби для фірми Дженерал Моторс. Тепер мусітиме вона свої акції продати, так, як колись мусіли фільмові продуценти позбуватись власництва кінотеатрів, або як величезна колись Стандард Ойл Компані мусіла розбитись на цілий ряд менших компаній внаслідок рішення Найвищого Суду. Нове, і тому „історичне", в рішенні Найвищого Суду тільки те, що не лише опанування одною компанією однорідного промислу, наприклад, опанування фільмовими продуцентами кінотеатрів, але й пов'язання різних промислів — тут автомобільного і хемічного — може загрожувати монополістичним виключенням інших підприємств із конкуренції.

Справді „історичним" здається друге рішення Найвищого Суду, яке, хоч рішало конкретну справу, але підтвердило одну з традиційних засад правосуддя — право на „справедливий суд" і на оборону підсудного в карній справі.

Діло почалося, як багато подібних в останні часи, від фальшивих зізнань щодо приналежности до комуністичної партії. В 1950 році суд засудив урядовця робітничої юнії в Ню Мексіко Клінтона Е. Дженкса за те, що, виповнюючи запитника, подав фальшиво, що не належав до комуністичної партії. В першому суді зізнавали як свідки обвинувачення Гервей Матусов і Дж. В. Форд, колишні комуністи, які опісля „покаялися", але надалі працювали в партії з рамени Федерального Бюра Інвестиґацій (ЕфБіАй). Обидва вони раніше подали до ЕфБіАй писемну інформацію про Дженкса, ствержуючи, що він був членом партії.

На розправі адвокат Дженкса домагався, щоб суд переглянув ці секретні донесення проти обвинуваченого, і щоб сам ствердив, чи ці донесення, через розбіжність із зізнаннями Матусова й Форда перед судом, можуть бути доказом, що ці свідки не вірогідні. Суддя відкинув домагання оборони і засудив обвинуваченого. Справа пішла до вищого суду, а згодом опинилась у Найвищому Суді. Головна підстава відклику була в тому, що перший суддя не вияснив як слід присяжним суддям значення приналежности до комуністичної партії.

І ось Найвищий Суд більшістю 7 проти 1 уневажнив перший засуджуючий присуд. І навіть пішов далі, як домагався обвинувачений. В опінії більшости, яку писав суддя Бреннан, Найвищий Суд рішив, що держава, тобто влада, яка обвинувачує, має обов'язок пред'явити донесення агентів обвинуваченому, якщо хоче піддержувати обвинувачення. Обвинувачений, сказав Суд, має право переглянути всі акти, які подали свідки і які „відносяться до подій і діяльности, що про них ці свідки зізнавали в суді". Суд відкинув практику, що в таких випадках суд, який судить, має наперед сам переглянути акти і ствердити, чи вони мають відношення до зізнань свідків на розправі. Такі акти (донесення) мають автоматичне відношення до зізнань на розправі. На погляд Найвищого Суду, держава, тобто обвинувач, „мусить рішити, чи публічне обурення буде більше, коли злочин залишиться непокараний, чи коли на розправі розкриються державні таємниці й інші конфіденціональні інформації, що є в посіданні влади".

Можна легко бачити, яке значення має це рішення для кримінального судочинства, а зокрема для розкривання й переслідування політичних злочинців. З природи речі такий уряд кримінального дохоження злочинів, як ЕфБіАй, мусить користуватись донесеннями секретних аґентів, щоб „будувати" обвинувачення, і ці донесення та ці аґенти мусять залишатися таємницею. Добро самої справи боротьби із злочинством вимагатиме береження таємниці. Суддя Найвищого Суду Том Кларк, який був генеральним прокуратором за часів президента Трумана, голосував проти такого рішення. У своїй розбіжній опінії яку він склав окремо, він розкриває всю трудність, що виростає з цього рішення. Він назвав це рішення „скринькою Пандори", з якої вийде багато клопотів. Він покликався на слова директора ЕфБіАй Едгара Гувера, що конфіденціональний характер актів ЕфБіАй мусить бути збережений, коли це бюро має виконувати своє завдання. В цих актах є також недоведені підозріння, матеріяли, що викривають секретних аґентів, і інші інформації, які підривні аґенти можуть використати для своїх цілей. А в даному випадку це тим важливіше, що йде про протидержавну конспірацію комуністів. Кларк заявив, що, внаслідок рішення Найвищого Суду, ЕфБіАй повинно згорнути свою діяльність, хіба що Конгрес ухвалить відповідний закон.

Очевидно, Найвищий Суд здавав собі справу з труднощів, які викличе його рішення. Але він мусів рішати між практичною доцільністю правосуддя, сказати б — політичною доцільністю, і тою вимогою справедливости, яка в американській традиції висловлюється назвою „фер трайл" — справедливий суд. Практично це значить дати обвинуваченому повну можливість зустріти на суді безпосередньо свого обвинувача і всіх свідків, які свідчать проти нього, так само як кожний інший доказ, і поборювати їх як може. Модерний карний процес, як його визнає західній світ, це змагання сторін — обвинувача й обвинуваченого — на рівних правах перед безстороннім суддею. Прокуратор-обвинувач, так само як обвинувачений, мають право доказувати, що докази й свідки їм корисні заслуговують на віру, а докази й свідки противної сторони не гідні довір'я. Свідок, що плутається в своїх зізнаннях, або що доносив поліції не зовсім так, як опісля зізнавав на суді, може не заслуговувати на довір'я судді. Обвинувачений повинен мати нагоду ствердити ці розбіжності свідків. Якщо акти Бюра Інвестиґації дають йому таку нагоду, він повинен їх бачити.

Так, певно, міркував суд. Він прийшов до переконання, що коли не можна дати обвинуваченому повної нагоди для оборони, отже для „справедливого суду", його не слід ставити на суд взагалі. Це — практичний висновок рішення Найвищого Суду. Можна сперечатися, чи воно правильне, або чи практично доцільне. Але воно напевно відважне.

НОВІ ТРУДНОЩІ У РОЗМОВАХ ПРО РОЗЗБРОЄННЯ

Останнє засідання Лондонської конференції в справах роззброєння, в якій беруть участь представники ЗДА, Англії, Франції, Канади і СССР, — відбулося ще 27 травня ц. р. Тоді тількищо вернувся до Лондону з Вашингтону із нарад з президентом Айзенгавером, державним секретарем Доллесом і високими старшинами Пентаґону, Геролд Стассен, голова американської делеґації на цій конференції і привіз з собою новий американський проєкт першої стадії міжнародного роззброєння. Проте, Стассен того проєкту офіційно ще не пропонував і не оприлюднив. Згадане засідання тривало 20 хвилин і обмежилось заявами всіх приявних, що вони, мовляв, „хочуть" роззброєння. Після того настала знову перерва, в якій Г. Стассен інформував окремих членів конференції про американський проєкт, а також виїздив до Парижу, щоб обговорити його в головній кватирі НАТО. Серед тих своїх розмов він зустрівся 1 червня ц. р. із совєтським делеґатом, Валеріяном Зоріним, і буцімто передав йому неофіційний текст американського проєкту на двадцятикількох сторінках друку.

Саме ця нарада Стассена із Зоріним викликала серед деяких союзників Америки, німців, англійців і французів таке невдоволення, що державний секретар Доллес уважав за потрібне кількакратно підкреслити на своїй останній пресовій конференції, що ЗДА рішуче не думають вести двосторонніх переговорів із Совєтами, і що ставлять союз із Заходом та конечність спільного з ним фронту вище за бажання большевиків приспішити лондонські розмови. Цей останній епізод повчив ще раз, яка важка й складна проблема не тільки самого роззброєння, але й переговорів про нього. Доллес назвав це „процедуральними розбіжностями". Насправді — за коментарями преси — це щось глибше й поважніше, як розбіжності поглядів на формальні справи — хто з ким має говорити скорше і чиї погляди на справу роззброєння треба брати більше під увагу. Корінь лиха — в недовір'ї, за словами одного коментатора — „всіх супроти всіх". І так, західньо-німецькі кола живуть в остраху, щоб всі чотири західні держави, репрезентовані на Лондонській конференції, не поспішились підписати з Совєтами такий договір, який в практиці закріпив би теперішній поділ Німеччини й віддалив би її об'єднання. Інші ж західньо-европейські держави побоюються, щоб ЗДА таки не дали себе впіймати на ґачок примальних хрущовських пропозицій махнути рукою на союзників з НАТО та Варшавського пакту і змагати до вирішення всіх найважливіших сучасних міжнародних справ, в першу чергу справи роззброєння, у безпосередніх переговорах між Москвою і Вашингтоном. Захід не має довір'я до Москви, а Москва дивиться на НАТО, як на „інструмент війни". Поки переговори про роззброєння обертались у мряці і в очах поважних міжнародних чинників були зайвою витратою часу, доти й західні партнери ЗДА не прикладали ваги до зустрічей Стассена наодинці з Зоріним. Але з хвилиною, коли ці переговори почали набирати характеру поважної договорености, західні союзники Америки стали надзвичайно чулі. І саме тому ця остання інформаційна розмова Стассена з Зоріним з 1 червня ц. р. наробила такого шуму, що Геролда Стассена знову викликано до Вашингтону. Формально — він приїхав, щоб бути присутнім на святі в середній школі, яку закінчив його син. Насправді, Геролд Стассен знову склав детальне звідомлення з усіх розмов, що їх провів у першій декаді цього місяця в Лондоні й Парижі, і вернувся з вашингтонських нарад до Лондону з новими „процедуральними" інструкціями.

Які нові труднощі вирінули в теперішній стадії Лондонської конференції роззброєння, видно вже з того, що в цій справі заанґажована безпека країни, отже кожне рішення вимагає згоди уряду, керівних партій і парляменту, який згодом мусить ратифікувати укладений договір. А що це стосується всіх 15 держав НАТО і, хто знає, чи не всіх 81 держави членів Об'єднаних Націй (якщо Лондонська конференція, що формально є нарадами Підкомісії ОН, рішить перевести свої висліди через форум Генеральної Асамблеї), то — очевидно —, вже тепер треба узгіднювати з ними всі подробиці. Напр., коли йде про летунську інспекцію, то на це треба не тільки згоди тієї держави, над територією якої мали б літати літаки міжнародної контрольної комісії з обов'язковою участю летунства СССР, але й порозуміння в таких деталях, як право таких літаків користати з летовищ даної країни, право даної країни брати участь у контрольних рейдах над територією СССР, включення таких летів в зобов'язуючий

(Закінчення на стор. 3-ій)

А. Драган

ШЕВЧЕНКОВЕ СЛОВО

(Промова з приводу відкриття пам'ятника Т. Шевченка на Союзівці в неділю, 16 червня)

„Возвеличу малих отих рабів німих. А на сторожі коло їх поставлю слово!"

З кожним новим періодом історії і з кожним днем життя ми все більше і все повніше здаємо собі справу з того, яких неймовірних чудес довершило оце „неначе срібло куте, бите, і семикратно перелите вогнем в горнилі" Шевченкове слово. Від нього, від цього слова вже в Шевченкових сучасників „вогненні язики мудрости" запалювались над чолами — як писав Куліш. Це слово розкувало наші душі, відкрило нам повіки, привернуло нам мову. Шевченкове слово перетворило рабів у вільних людей, дало їм батьківщину, живим, мертвим і ще не народженим вказало мету і шлях до неї. Від цього пророчого Шевченкового слова, наче від гомону єрихонських труб, задрижали й почали розпадатись віками будовані мури неволі і з-під них, як Фенікс із попелу, почала воскресати нація. Як виглядав би сьогодні український нарід без Шевченкового слова? Як виглядали б і ми, американські українці, якби це слово не стояло коло нас на сторожі?!

Для нас, кість від кости і кров від крови дочок і синів Шевченкового народу, для нас вільних громадян Вашингтонової країни, Шевченків заповіт був виписаний вже на колисці нашого спільнотного буття. Бо коли почала народжуватись Американська Україна і коли в серпні 1893-го року вперше прозвучав її голос з сторінок газети „СВОБОДА", то вже в цьому голосі прозвучав і виписаний в заголовку газети, як мотто, Шевченків заповіт для нас: І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ, Й СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ! Цей же заповіт для нас вирізьблений і на мідяній таблиці цього, можливо й скромного, але величного пам'ятника, що його сьогодні так врочисто відкриваємо.

І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ, Й СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ! Прийдіть колись, у спокійну хвилину, до цього пам'ятника, вдивіться в цей суворий і рівночасно такий лагідний вираз обличчя Тараса, вдумайтеся і вслухайтесь у ці прості і рівночасно такі великі слова, виписані на пам'ятнику. Повторіть собі ці слова кілька разів, і ви напевно почуєте в них одвічну пісню краси і любов, пісню пошани до чужого і непохитної вірности своєму. У цих коротких і простих словах: І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ, Й СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ! — криється найглибша мудрість і найосновніша наука для кожної людини. Ці слова схоплюють, здається, найглибшу філософію життя людей і співжиття народів, бо вони є основою того, що є ціллю людей на землі: невпинного прогресу!

І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ! Чи ж не чути в цих словах шуму далеких морів, якими „бродять прекрасні дива, і манять нас, і заклинають ніжно"? Чи не відчувається в них величі найбільших геніїв людства? І монументальна краса творів Мікель-Анджельо, і недосяжні глибини думок Шекспіра і Ґете, і вимріяний людством праведний закон Вашингтона, і старовинні піраміди, і новітні хмародери, — всі найвищі досягнення творчого ума і трудящих рук поколінь всіх народів усміхаються до нас принадливо з-поза цих таких простих і таких великих слів: І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ! За ними бо, за цими словами, кожний, хто хоче, може знайти ту божественну красуню, якій на ім'я: всесвітня КУЛЬТУРА!

Й СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ! Які чудові, які шляхетні, які великі ці слова! Чи не чути в них одвічного шелесту золотоколосих українських ланів, чи не відчувається в них ласкавої теплоти українського сонця? Прислухаймось уважно цим словам, вдумаймося у їх зміст, і перед нами перегорнуться одна за одною численні сторінки то під небеса славної, то до безодні трагічної української історії. В цих словах побачимо ми і велич Володимира та Данила, і мудрість Ярослава та Осмомисла, відчуємо хоробрість Святослава, пізнаємо завзяття Богдана і далекозорість Мазепи. В цих двох коротких словах відчуємо і милозвучність української мови, і незрівняну красу української пісні, побачимо багатство українських звичаїв, знайдемо знову ту божественну красуню, що на ім'я їй українська культура. . .

І СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ! Чи не малюють ці слова перед нашими очима такий дорогий нашому серцю образ рідної матері, згорбленої від надмірного труду і заплаканої від безмежного горя? Чи не видно в цих словах портрету нашого рідного батька, гордого на свій рід і рішучого взятися до кожного труду і стати на прю з кожною небезпекою життя? Всю нашу рідну Україну бачимо в цих коротких словах спасенної для нас Шевченкової науки. І коли б ми мали бодай одробину тієї духової сили, з якою ці слова написані, то не один з нас підійшов би сьогодні до цього пам'ятника, припав би чолом до цих кам'яних сходів і обмив би їх сльозами каяття і жалю за те, що виписані на цій таблиці слова науки нашого найбільшого національного Вчителя є для нас інколи може й повторюваною, але бездушною фразою. Бо як багато краще було б нам на світі жити, яке легке було б наше сумління і як глибоко шанували б нас люди, якби ця Шевченкова наука стала змістом нашого щоденного життя!

Проте, вгору серця! Оцей здвигнений нами пам'ятник, оця видана з цього приводу пам'яткова книжка з тисячами імен, наші святочні обличчя, наші пісні у цих далеких від Канева горах, наші прапори на цих щоглах, наші щорічні Шевченківські імпрези, як і все наше життя і праця, разом із життям, творчістю та змаганнями всього українського народу, виправдують ідею мистця і творця цього пам'ятника, щоб на суворому і наче зажуреному нашою долею обличчі нашого національного Пророка вирізьбити і таку ласкаву, лагідну усмішку. Бо й якби критично ми самі себе не оцінювали, яким би безнадійним не могло видатись положення українського народу, ми повсякчас і в усіх обставинах маємо певність: нація, що породила і має Шевченка, не вмре, не загине! Нація, що пам'ятає своїх велетнів і їх заповіти, має перед собою велике і світле майбутнє!

І тому сьогодні, зібравшись тут, щоб вшанувати нашого національного Генія і Пророка, щоб пригадати собі його заповіти, схилімо наші голови перед його величчю і з вдячністю за його спадщину чистим серцем і неоскверненими устами повторімо за нашим піонером, о. Григорієм Грушкою, слова простої, але щирої молитви, яку він написав у „Свободі" в 1895-му році:

Духом линем ми, Тарасе,
На Твою могилу
І за Тебе Бога молим,
Вдячні за ту силу,
Яку вдихнув в Твої слова:
Мертвих воскрешати
И на руїні — Україні
Волю здобувати!

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У ЗДА

ШЕВЧЕНКО

Річник 6.

(14)

Дам'ян Горняткевич

КРИТЕРІЇ В ОЦІНЦІ МАЛЯРСЬКОЇ СПАДЩИНИ ШЕВЧЕНКА

Цій характеристиці Брюллова, назагал дуже влучній, Олексій Новицький протиставить характеристику Шевченка.[3] Брюллов епік, Шевченко лірик, Брюллов крайній песиміст, Шевченко натомість дивився на природу, життя й людей наскрізь погідно, його творчість повна „ясного смутку", „радости сліз" і „великої поезії страждання". Від Брюллова він перейняв, крім техніки в ранніх роках своєї творчости, ще й замилування до червоних кольорів, і такими живими акордами насичена також не одна його поема.

Уже Кость Широцький відзначив границю впливів Брюллова на Шевченка, розділяючи творчість Тараса на дві доби: в першій до заслання відчувається повний вплив Брюллова, в другій зате бачимо повне визволення з-під цього впливу.[4] Коли ж ідеться про наслідування Рембрандта в графічних, чи навіть у малярських працях Шевченка, то цю його залежність завважуємо вже в автопортреті Тараса зі свічкою, виконаному фарбами ще в добі його академічних студій і повтореному ще раз (в 1860-му р.) офортом. Цей вплив не слабне теж у його пізніших творах, а навпаки — переходить згодом і на його поезію, що доказав дуже переконливо проф. Кость Кисілевський у своїй статті „Малярські світлотіні в Шевченковій поезії".[5]

Ціла малярська спадщина Шевченка, яка обіймає понад 1.000 творів, є під кожним оглядом багата й заслуговує на окрему увагу. Чимале значення має тут факт заборони нашому поетові малювати, за власноручною резолюцією царя Миколи І, що відбилося дуже шкідливо як під кількісним, так і під якісним оглядом на мистецькій продукції Шевченка під час його десятилітнього заслання, коли він міг малювати лише уривками, а ще частіше мусів припиняти взагалі свою працю на тому полі. В таких умовах — крім Шевченка — не творив ніякий інший европейський мистець.

Під сюжетним оглядом Шевченкову спадщину можна поділити на такі групи: 1) портрети, 2) краєвиди, 3) картини з історичною тематикою, 4) з побутовою тематикою, 5) релігійні композиції, 6) пам'ятки архітектури, 7) два цикли: „Живописна Україна" і „Притча про блудного сина та 8) ілюстрації. Під технічним оглядом його твори стоять справді високо: Шевченко орудував дуже легко й справно, можна сказати, майже всіми малярськими й рисунковими засобами, як олійними, так і акварельними фарбами, кольоровими олівцями, графічними рильцями, а врешті пробував своїх сил і в різьбі.

Спробуймо на основі цих даних установити ролю Шевченка в розвитку українського малярства.

Шевченко виступає в історії українського мистецтва в самій половині XIX ст. Його попередниками були у нас Антін Лосенко (1737-1773), Дмитро Левицький (1735-1822) і Володимир Боровиковський (1757-1825). Їхня творчість обмежується головним чином ділянкою портретного й релігійного малярства. Левицький і Боровиковський залишили в своїй спадщині цілу низку знаменито виконаних портретів, витриманих у стилі своєї епохи — неоклясицизму, які можна поставити поруч творів найвизначніших тогочасних майстрів европейського малярства, таких, як Генсборо, Віже Лебрен, Грез та ін. В області релігійної тематики творчість В. Боровиковського є вицвітом найвищих досягнень, на що спромоглося до тієї пори українське церковне малярство, при чому цей мистець надхнув його ще незвичайно глибоким духовим змістом.

Шевченко зв'язує свою творчість у ділянці портретного малярства з творчістю Левицького й Боровиковського. Але оскільки вони звертали в своїх працях спеціяльну увагу на форму, на ефектність вислову, Шевченко ставить перед собою інші завдання: його портрети переходять у сферу психологічних студій, принадна поза чи усмішка, яка в образах Левицького й Боровиковського грає таку важливу ролю, у Шевченка щезає майже зовсім, зате він намагається віддати у рисах обличчя зокрема в очах, якнайбільше виразу. Це явище виступає дуже виразно в портреті Варвари Репніної й Федора Бруні. А навіть в ефектному портреті кн. Кейкуатової, в якому відчуваємо ще деякою мірою традиціоналізм Боровиковського, мистець зосереджує свою увагу на укладі голови, погляді очей, а гарна зачіска й легенький шалик, закинений на волоссі, є тільки декоративним додатком. Шевченко осягнув у портретних студіях незвичайну легкість. Характеристичне явище, що в своєму „Щоденнику", після заслання, він згадує часто, які особи він портретував, та коли починав і скінчив малювати якийсь портрет

[3] Олексій Новицький, Тарас Шевченко як маляр Львів-Москва 1914. Збірник Історично-філософічної Секції НТШ у Львові, стор. 11.

[4] Кость Широцький, К. Брюллов и Т. Шевченко. „Украинская Жизнь" 1913, ч. 2, стор. 58.

[5] Д-р Кость Кисілевський, Малярські світлотіні в Шевченковій поезії. „Київ". Филаделфія, 1951, ч. 2, стор. 80-84.

Ол. Архипенко пропонує створити Українське Т-во контактів з американцями

Проєкт створення Українського Товариства прихильників мистецтва, музики, театру і літератури та контактів з американським мистецьким світом — видвигнув наш славний скульптор, Олександе Архипенко, на черговій товариській вечірці, що відбулася 9 червня ц. р., в залях Українського Інституту Америки, з ініціятиви Групи молодих мистців і їх невтомного прихильника, д-ра Володимира Возняка.

На вечорі Ол. Архипенко роздав цінні нагороди молодим мистцям та учасникам-виконавцям Ювілейного концерту, що відбувся на його честь в цьому ж Українському Інституті Америки, при 5-ій Евню в Ню Йорку, 25-го травня, 1957 р. Були це виконані самим Мистцем та підписані його ім'ям „репрінтс" — репродукції з кращих його картин, а також пам'яткові грамоти від імени Ювілейного Комітету.

Складаючи хвилюючу, усну подяку всім тим, які вшанували його з нагоди 70-ліття, Ол. Архипенко заявив, що такі імпрези, як концерт і вистанка в дні 25-го травня, впевняють його в тому, що українське мистецтво в різних його проявах абсолютно заслуговує на те, щоб вийти з замкнутого, еміґрантського кола на ширші води. З метою нав'язання контактів з американцями є конечною річчю створити окреме Товариство, якого завданням було б ці справи пропаґувати, унапрямлювати й матеріяльно підтримувати.

„Я сам не шукатиму в ньому жадних почестей: не хочу бути його президентом, бо маю доволі власних клопотів, не хочу бути й секретарем, бо не вмію добре писати, ні по-українськи, ні по-англійськи," — заявив з гумором Маестро. Однак обіцяв співпрацювати з таким Товариством, служити йому власним доевідом, порадами, зв'язками.

В дальшій програмі Вечора, на якому „заповідачем" виступав, цим разом, д-р Возняк, було висвітлювання фільмів. Один з них, дуже актуальний, це був короткий, кольоровий репортаж з Ювілейного вечора в дні 25 травня, і де неодин з його учасників міг себе віднайти та розпізнати, коли не на концертовій естраді, то хоч біля буфету, чи під час танцювальних еволюцій... Показано теж фрагменти з німецького документального фільму, присвяченого Архипенкові та його мистецькій Школі.

Потім відбулося повторення деяких точок ювілейної концертової програми. З малим фортепіяновим концертом виступила, гаряче оплескувана слухачами, пані Дарія Каранович - Гординська, співав, при акомпаніяменті п-ни Ганусі Придаткевич, молодий, симпатичний баритон, Юрій Богачевський, виступила і ця мальовнича пара співаків, що зробила на Архипенка таке велике враження в день його Ювілею — п-на Христя Карпевич і п. Юркевич (з бандурою).

Справжньою несодіванкою вечора був виступ мистця Михайла Мороза, цим разом у характері співака, який, як дехто казав, „не настрашився" представника молодої школи, Юрка Богачевського, і відспівав разом із ним дует „Де ти бродиш моя доле".

Довго, бо до самої півночі, довкола фортепіяну, за яким чергувались пані проф. Приймова з Христею Карпевич, сидів інтимний гурт мистців та їх прихильників, співаючи народних пісень, а між ними — їх Сеньйор, Учитель і старший Товариш, Олександер Архипенко, мовчазний і скуплений, заслуханий в хвилюючу, пісенну мову далекої Батьківщини.

„Почути і відчути цю мову, це найбільше щастя", — сказав недавно 70-літній Маестро, а нам варто б ці його слова запам'ятати... (К).

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Москва відкинула господарські вимоги Польщі

Варшава. — Совєтський уряд поставився дуже неохоче, як що не явно ворожо до вимог, зголошених під її адресою збоку польського сателітного уряду — повідомила в минулу неділю обережними словами варшавська преса. За твердженням закордонних коментарів, ця неґативна постава совєтського уряду була причиною, чому польська преса взагалі не писала про виїзд польської делегації до Москви під проводом Владислава Гомулки на переговори до Москви в днях 25-26 травня ц. р. Гомулка представив совєтському урядові довгий „рахунок" витрат, що їх мала Польща з приводу користування Москвою для транспорту своїх військ через Польщу впродовж поверх 10 років — без заплати за всі комунікаційні ба навіть харчові користі ані цента. Крім цього, польська делеґація заходилась, щоб дістати згоду совєтського уряду на доставу більшої кількости залізної руди потрібної сталеварні в Новій Гуті. Загально польська делеґація хотіла дістати від СССР титулом заплати за минулі зобов'язання найменше 75,000,000 долярів, потрібних їй доконче для ратування виснаженої совєтською експлуатаційною політикою господарки. Однак большевицькі вожаки вдавали обурення з приводу зменшення Польщею в минулому році достав вугілля для СССР. Хрущов мав заявити польському прем'єрові Циранкевічеві, що коли поляки говорять про площину „рівности" з Совєтами, то цієї рівности не можна добачити в односторонньому рішенню поменшення вугільних достав без попереднього зговорення з Москвою.

50 осіб вбитих в заворушеннях на Гаїті

Порт-о-Прінс, Гаїті. — Армія підтримує свій режим на Гаїті при допомозі автоматичної зброї, і під час боїв проти невдоволеного населення вбито 50 осіб, а понад 200 осіб було поранених. До заворушення прийшло після того, як поширилась вістка, що вбито тимчасового президента Даніеля, якого представники армії скинули в п'ятницю 14-го червня. В дійсності Фіноль вже був в Ню Йорку, куди він виїхав після того, як його скинула військова хунта. Радіо повідомляло про виїзд Фіноля, але юрба народу не хотіла цьому вірити. На чолі хунти стоїть генерал бриґади Антоніо Кебро, який заявляє, що вже опанував ситуацію, але в великій частині неграмотна юрба плянує дальшу боротьбу за те, щоб при владі залишився Фіноль.

● **У Кінґстоні, Н. И.,** вивірка (білка), вскочивши до трансформатора електрівні, спричинила коротке замикання електричного струму, внаслідок чого 32,000 мешканців того міста та сусідніх містечок Ред Гуку і Райнбеку залишились без світла.

НОВІ ТРУДНОЩІ У РОЗМОВАХ ПРО РОЗЗБРОЄННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

у кожній країні плян цивільного летунства, справа приміщення членів контрольних комісій і т. д. Це — деталі. Але ж є ще питання принципової натури, як ось, напр., згадана вище німецька проблема: чи робити об'єднання Німеччини передумовою першого пакту з СССР про роззброєння, отже, у практиці, покласти хрестик на той пакт, чи поминути німецьку проблему, а в такому разі наразити режим Аденауера на невідхильну прогру в осінніх виборах? І ще ширше принципове питання: чи укласти перший договір про роззброєння в таких широких і загальних рисах, як це, напр., зроблено з Потсдамським договором про поділ Німеччини на чотири зони, чи деталізувати договір на такі конкретні й дуже виразні постанови, як це зроблено з т. зв. державним договором про Австрію? Досвід показав, що большевики більше притримуються докладних і виразних договорів, які трудніше ламати, ніж „генеральних", які ламається ще поки чорнило обсохло на підписах.

Американська преса признає, що самі таки американські політики і державні діячі, цивільні і військові, не дуже дбають, щоб облегшити і так несамовито важке завдання Геролдові Стассенові. Адмірал Артур Редфорд, голова шефів об'єднаних штабів ЗДА, заявив публічно, що краще взагалі не укладати ніяких договорів з большевиками, бо вони все одно їх не дотримують. Сенатор Вільям Новленд запропонував, не запитавши норвезького уряду про його думку, „невтралізувати" Норвеґію взаміну за вільні вибори на Мадярщині, чим викликав в Норвеґії велике обурення. Генерал Лоріс Норстед, головний командант військ НАТО, запевнив, що НАТО має змогу знищити всі збройні сили Совєтів. З другого боку, Хрущов заявляє американцям, що їх внуки „напевно" житимуть в комуністичній системі, в офіційному совєтському підручнику історії ЗДА очорнюється її минуле і сучасне, а кожна нова совєтська нота, висилана Америці чи будь-якій державі Заходу, має виразну тенденцію вбивати між західніх союзників клина, обманути їх, підступом спонукати до послаблення своєї оборонної сили. Ясно, що все це не створює пригожої атмосфери для переговорів і договорень. Коли ж поінформовані кореспонденти запевняють, що до осени цього року на Лондонській конференції таки договоряться до першої скромної стадії міжнародного роззброєння, то вони покликаються на арґумент такого натиску світової опінії, проти якої не всилі встоятись найповажніші застереження, брак взаємного довір'я та голоси перестороги. Покищо ті переговори все ще не виходять з „інформаційної" стадії і йдуть далі, як по груді.

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКА НА СОЮЗІВЦІ

(Закінчення зі стор. 1-шої)

цитація зробила на всіх присутніх глибоке враження.

Другу частину програми офіційного відкриття започаткував адв. Пізнак вітанням і представленням зібраним членів Головного Уряду і Гол. Контр. Комісії УНСоюзу — пп. Романа Слободяна, Петра Кучми, Анни Чопик, Марії Демидчук, Івана Кокольського і д-ра Ярослава Падоха. З черги адв. М. Пізнак віддав слово представникам Українського Робітничого Союзу, Української Вільної Академії Наук у ЗДА і Наукового Товариства ім. Шевченка у ЗДА. Перший із промовців голова УРСоюзу п. Антін Батюк привітав у своєму короткому слові Головний Уряд УНСоюзу і все його членство з відкриттям пам'ятника Тарасові Шевченкові на американській землі. Проф. Ветухів від УВАН-у закликав не тільки вивчати і пізнавати Шевченкове слово, але і слідувати за його заповітами і підбати про те, щоб пам'ятники Шевченкові поставлено теж й у Вашинґтоні, і в Парижі, і в Лондоні, і в Ню Йорку. Наприкінці промовляв п. Роман Олесницький, секретар НТШ у ЗДА, підкреслюючи у своїй промові ролю Наукового Товариства ім. Шевченка, заснованого ще 1873 року, у зберіганні і вивчанні Шевченкової творчости. Промовець висловив свою віру в те, що вже недалекий той час, коли Шевченка — поруч таких геніїв людського духа, як Сервантес, Гете та інші — визнає вільний світ, як пророка нової доби.

Поклін Шевченкові

Зворушливою точкою програми був „Поклін Шевченкові", в рямках якого складено вінки і квіти та продефільовано біля пам'ятника. Під звуки оригінальної пісні, композиції Гайворонського: „Ходили ми по садочку, назбирали барвіночку..." і „...то співає Україна для свого Первосина", яку співала група співачок Метрополітального хору, пластунка Леся Васьків, цьогорічна „Міс Союзівка", склала біля пам'ятника сплетений дівчатами таки на Союзівці вінок з барвінку від імени всього членства УНСоюзу. Опісля склали вінки громади Бостон, Гартфорд та інші. Здавалося, що чути віддих тисяч людей серед тиші, як біля пам'ятника проходила дефіляда і низько схвилювались несені делеґаціями прапори. Вкінці до пам'ятника підійшла група одягнених в національні костюми дітей, а відомий вже з інших виступів Андр. Шуль віддеклямував відповідний вірш Романа Завадовича, спеціяльно написаний з нагоди відкриття пам'ятника Т. Шевченка на Союзівці.

Текст включеної в програму, але не виголошеної з уваги на загрозу дощу промови ред. А. Драгана про Шевченкове Слово надрукований в цьому числі „Свободи".

Черговою точкою програми був виступ Метрополітального хору під проводом диригента Ст. Марусевича і при акомпаніяменті пані Олі Дмитрів відспівав до слів Шевченка пісню „Якби мені черевики" (комп. Колесси). Солістами в цій точці виступали: Марія Воднар, Ганна Придаткевич, Ганна Ценько і Петро Тарбі.

Наприкінці виступав чоловічий хор „Думка" під дир. Л. Крушельницького, який відспівав пісні „Садок вишневий" (комп. Гнатишина) і „Сонце заходить" (комп. Роздольського) із сольовими виступами пп. Богдана Пирожика й Андрія Добрянського. Обидвох високомистецьких виступів наших репрезентантів хорів слухали тисячні маси народу із захопленням, не зважаючи на вітер і загрозу дощу.

У своєму заключному слові адв. М. Пізнак подякував усім виконавцям, як теж усім делеґатам і гостям, зокрема масам членства УНСоюзу, що своєю присутністю звеличали урочистість відкриття пам'ятника Шевченкові на Союзівці.

Публіка вітає п. Архипенка і проф. Меннінґа

Перед імпрезою публіці був представлений творець пам'ятника, світової слави різьбар Олександер Архипенко, та відомий американський шевченкознавець, перекладач творів Шевченка на англійську мову і автор окремої праці про Шевченка, проф. Кларенс Меннінґ. Публіка вітала їх ентузіястичними сплесками.

Після імпрези, як і перед чи в перерві між врочистостями, системою голосників, розміщених по всій оселі, передавано з плит пісні, переважно до слів Шевченка, що весь час створювало відповідний настрій. Щойно біля години 7-ої ввечорі почали виїздити із Союзівки автобуси і автомобілі, забираючи із собою тисячні маси народу, що справді не щадили ні труду, ні часу, ні зв'язаних з далеким подорожуванням видатків, щоб прийти і спільно віддати поклін генієві і пророкові України, Тарасові Шевченкові. Від'їзд із Союзівки продовжувався до пізньої ночі, а деяка частина гостей залишилась на оселі, щоб відбути на ній свій вакаційний відпочинок.

Репрезентація всієї Американської України

Як уже згадано, приявних на відкритті і посвяченні пам'ятника Тараса Шевченка на Союзівці 10.000 осіб репрезентували практично всю Американську Україну. На швидку руку можна було занотувати тільки деякі делеґації із поодинокоих громад, переважно Відділи Українського Народного Союзу, Відділи Українського Конґресового Комітету та багатьох інших центральних і місцевих організацій. Сподіваємось, що в дальших числах і окремих виданнях пощастить згадати та назвати окремо бодай тих, що зголосились та зареєструвались.

Цим разом найбільше автобусів, бо аж 5, вислала громада з Ню Йорку. На місцях постою можна було нарахувати 53 автобуси та 1207 приватних автомобілів, що сумарично, навіть консервативно обраховуючи, привезли кругло 10.000 осіб, щоб віддати поклін Шевченкові з нагоди відкриття пам'ятника для нього на „шматку України на вільній американській землі".

ПРОГРАМА

відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові на Союзівці
День Батька, неділя, 16 червня 1957.

I

Година 11-та перед полуднем:

1. Піднесення прапорів на машти;
2. Посвячення пам'ятника — довершує Високопреосвященніший Іоан Теодорович, Митрополит УПЦ в ЗДА;

II

Година 2.30 по полудні:

1. Американський і Український Національні Гимни;
2. Привітання — виголошує адв. М. Пізнак, заст. гол. предсідника і голова Окружної Ради Відділів УНС метрополії Ню Йорку і Ню Джерзі;
3. Шевченко-Вербицький: „Заповіт" — співають об'єднані Хори „Думка" і Метрополітальний з Ню Йорку під диригентурою Ст. Марусевича. Соліст — Юрій Богачевський. Фортепіяновий супровід — Оля Дмитрів;
4. Відкриття пам'ятника і Святочне Слово — довершує і виголошує Дмитро Галичин, головний предсідник УНСоюзу;

III

5. Шевченко-Гайворонський: „Учітеся, брати мої" — співає Метрополітальний Хор під диригентурою Ст. Марусевича;
6. Поклін Шевченкові. Складення лаврового вінка і квітів біля пам'ятника під час співу „Учітеся";
7. Шевченкове Слово — промова редактора „Свободи" А. Драгана;
8. Шевченко-Ревуцький: „Ой, чого ж ти почорніло" та Шевченко-Колесса: „Якби мені черевики" — співає Метрополітальний Хор. Солісти: Марія Воднар, Ганна Придаткевич, Ганна Ценько, Петро Тарбі. Фортепіяновий супровід: Оля Дмитрів;
9. Шевченко: „Іржавець" — деклямує дир. Йосип Гірняк;
10. Шевченко-Гнатишин: „Садок вишневий" і Шевченко-Роздольський: „Сонце заходить" — співає Хор „Думка" під диригентурою мґра Л. Крушельницького. Солісти: Богдан Пирожак, Андрій Добрянський;
11. Закінчення.

ПАМ'ЯТКОВА КНИЖКА: „НЕ ЗАБУЛИ СПОМ'ЯНУТИ..."

З нагоди відкриття пам'ятника Тараса Шевченка на Союзівці минулої неділі, 16-го червня, появилася „Пам'яткова книжка", що матиме свою вартість також і в майбутньому. В цій книжці в першу чергу надруковано, українською і англійською мовами, програму відкриття пам'ятника. Опісля вміщено „Заповіт" Шевченка, в українському оригіналі й англійському перекладі, а далі статті чи короткі есеї: В. Давиденка — Велич Шевченка і д-ра Л. Луцева — Тарас Шевченко (обидві статті англійською мовою), А. Драгана — Американські українці і Шевченко, Кларенса Меннінґа — Англійські переклади Шевченка (англ. мовою), Б. Кравцева — Пам'ятники Шевченка, Ол. Архипенка — Чому я виготовив погруддя Тараса Шевченка та А. Малюци — Портрети Шевченка в творчості Архипенка. Всі статті оригінальні (деякі з них передруковуємо в цьому числі) і матимуть свою вартість в загальній літературі і публіцистиці з ділянки шевченкознавства. Окрему вартість у цій Пам'ятковій книжці становлять тисячі імен поодиноких осіб, членів УНСоюзу та сотні Відділів УНС, громадських організацій і поодиноких приватних фірм, що оплатою відповідної суми за проголошення їх імени чи назви в цій книжці спричинились до покриття коштів здвигнення пам'ятника. Книжка великого формату, має понад 90 сторінок друку і оправлена в ясносиню обкладинку, на якій темнішою синьою фарбою видрукована фотографія погруддя Шевченка з пам'ятника на Союзівці під золотим написом: „НЕ ЗАБУЛИ СПОМ'ЯНУТИ..." Зміст книжки, яку продається в ціні 50 центів, у відповідній мірі виправдує її назву.

Ліо А. Геґ найменований на адміністратора Цивільної Оборони

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер 15-го червня наіменував на адміністратора Федеральної Цивільної Оборони колишнього республіканського губернадора з Айови Ліа А. Геґа, який займе місце Вела Пітерсона, що дістав номінацію на амбасадора до Данії. Ці обидві номінації має ще затвердити Сенат. Пітерсон був республіканським губернатором в Небрасці від 1947-1953, а від того року був адміністратором Цивільної Оборони. Геґ був головою Протилетунської Оборони в стейті Айова. Пітерсон вже давно заявив, що хотів би залишити пост адміністратора Цивільної Оборони, бо на цьому пості він дставав платню 17,500 долярів річно, а як амбасадор в Данії він діставатиме річно по 25,000 долярів. Пітерсон є скандинавського походження, його батько народжений в Данії, а його мати походить із Швеції.

Ракети „Гок" боронитимуть промислові райони

Вашинґтон. — Команда армії повідомляє, що їй вдалося випродукувати новий тип керованих ракет, які мали б обороняти великі міста та промислові райони на випадок ворожого повітряного налету. Ці керовані ракети називають „Гок", і вони мали б бути зброєю проти ворожих літаків, які старалися б з низького лету заатакувати місцевості. Проти літаків з високого лету є призначені керовані ракети „Ніке-Геркулес" і „Ніке-Аякс". Команда армії вже шукає площ на бази для нових ракет в околицях Ню Йорку і Вашинґтону — Балтимору. Кожна батерія потребує коло 40 акрів площі. Керовані ракети з огляду на безпеку і брак площі будуть переховувані під землею. Команда армії не повідомляє, як далеко можуть стріляти ці нові ракети.

Українського Народного Союзу Вступайте в члени

Спорт

РАЧЕСТЕР — СТ. ЛУЇС (0:1).

Ст. Луїс. — „Треба нам було мати трохи більше щастя". — Оці слова п. Романа Куціля, менажера української дружини копаного м'яча з Рачестеру, дуже влучно схарактеризували почування всіх без виімку глядачів, що були присутні в Ст. Луїс на змаганнях минулої неділі за звання мистця ЗДА (т. зв. „Аматорська Чаша"). Треба бо признати, що наші хлопці з Рачестеру під кожним оглядом перевищували місцеву дружину „Кютіс", що зрештою виразно підчеркнули місцеві американські часописи у своїх репортажах зі змагань. Все таки — щастя не дописало і Рачестер програв, 0:1.

Не зважаючи на те, що температура підійшла під час змагань до 85 ступнів, гра була ведена на високому рівні. Майже весь час акція має місце під воротами Ст. Луїс. Тільки іноді вдається господарям зробити прорив до українських воріт. У першій половині випадає з гри Стецьків з натягненою ногою. Незабаром потім „Кютіс" проривається під наші ворота й добуває одиноку точку змагань.

Хоча всі наші грачі змагались жертвенно і з запалом, проте глядачам найбільше заімпонувало „панування над м'ячем" нашого „олімпійця", Синлика. Довго в пам'яті залишиться теж тричі повторена комбінація Шевчишин - Камад, де Шевчишин стріляє наріжняк, а Камад „головкою" старається забити м'яч у ворота. Та щастя і тут не було по нашій стороні. Справною координацією пописалися Закалюжний і Березя, зокрема в першій половині. Правду сказавши, одначе, від Березя ми сподівалися дещо більше — кілька гарних нагод, які він мав до здобуття точок залишилися невикористаними.

Суддювання було без найменшого закиду. Все таки треба признати, що децизія обмежити розгру за мистецтво до одних змагань у Ст. Луїс, не була зовсім справедлива. Якщо вже обмежено розгру до одних змагань, то вони повинні були відбуватися на невтральній площі. Один з наших менажерів, п. Гусар з Рачестеру, заявив, що ця справа буде порушена на загальних зборах американської Ліґи копаного м'яча.

Реасумуючи, можемо хіба повторити, що наші програли зовсім незаслужено. Сподіємося, одначе, бачити їх тут знову наступного сезону й бажаємо кращих успіхів!
О. Г.

НАРЕШТІ ДОБРИЙ СПОРТ У КЛІВЛЕНДІ!...

Клівленд. — В суботу, 8 червня, гостювала в нас незвичайно мила екіпа — чоловіча й жіноча — відбиванки СТ „Україна" — Торонто. Диспонуючи більшим досвідом, гості виграли в обидвох конкуренціях, проте провідником клівлендців — Миронові Шаркові й Ірці Дубас — треба поґратулювати: за такий короткий час направду годі більше зробити!.. Лишається тільки рецепта: спокій й праця, праця і спокій — а про відбиванку „Львова" швидко почуємо похвали.

Технічні висліди: Чоловіки: „Україна" — „Львів" 14:16, 15:10, 15:11. „Львов'яни" забагато ставили на атаку, гості виграли завдяки кращій тактиці й видержливості; Жінки: „Україна" — „Львів" 16:14, 15:8. „Українки" (чи „українянки") мали більше хлоп'ячої твердости, а їхня Орися Гарас ще й хлоп'ячий кулак.

В порівняльних зустрічах обидві дружини програли до заавансованих клівлендських литовок, у яких кожна змагунка по-хлоп'ячому скаче і молотить м'яч по голові. Торонтонянки програли 5:15, 12:15, а клівлендські „львов'янки" 4:15, 8:15. Склади жіночих дружин: „Україна" — Торонто: Курилюк, Ванасяк, Буйняк, Дрогобицька, Гарас, Панчишин. „Львів" — Клівленд: Дубас, Голубець, О. Кассараба, Грушкевич, Райца, Миськів. Чоловіки: „Україна": Темнюк, І. Ігнатович, М. Ігнатович, Трофимович, Б. Оленчук, Відак, Палінський; „Львів": Шарко, Плюйко, І. Оленчук, Вирета, М. Стецура, Копцюх. Найкращим „стиначем" цілої афери виявився львов'янин Маріян Вирета. Провідником торонтонської експедиції мув відомий у футбольних колах Торонта п. Желтвай.

На другий день, у неділю, футболісти „Львова" взяли собі добрий приклад з відбиванкарів і, в останній зустрічі чемпіонатів 1956/57, розгромили 4:0 (0:0) Шенфілд Іншуренс (раніш „Вартунек"). Всі ґолі — один кращий другого! — впали в останніх 15 хвилинах ігри. Автори: Капустянський (2), Гурин і В. Клек. З відношенням пунктів 10:14 і воротами 21:31 „Львів" повинен би зайняти п'яте (на всіх сім) місць Футб. Ліґи, Огайо. Кажемо „повинен би", тому, що табеля ще нескомплетована, а „Львів" усе ще процесується за два пункти з Менсфілду, де в осінньому сезоні змагань, з вини господарів, не докінчено (за таку саму провину — неспроможність господарів очистити від глядачів площу — шість років тому, у змаганнях тих самих дружин „Львів" — Менсфілд, у Клівленді, признано „воковер" для гостей). Якщо футбольна влада признає воковер для „Львов'ян" їм може всміхнутися навіть „золоте середнє" четверте місце.

У зв'язку з рішенням Амер. Футб. Союзу в справі фінальних змагань за Чашу Америки між УАСТ Рачестер і Кютис, у Ст. Луїс, відпоручник „Львова", З. Кассараба вислав відповідну протестаційну телеграму до згаданої влади і спонукав місцеву огайську футбольну владу виступити в цій справі на Загальному Зборі Амер. Футб. Союзу.
О. Гайський.

Два арабські королі перестерігають паломників до Мекки

Амман. — Йорданський король Гуссейн і савді-арабський король Савд у спільному заклику до арабських паломників до Мекки перестерегли їх, щоб вони надалі не користувались водним шляхом у своїх паломничих прогулянках до Мекки. Арабські паломники користувались йорданським портом Акаба над озером тієї назви і плили відтіль кораблями здовж берегів Савді Арабії до савді-арабського порту Їдда над Червоним морем, звідкіль вже мандрували 40 миль пішком до Мекки. Тепер названі два королі звертають увагу паломникам, що затока Акаби перестала бути безпечна, бо від ізраїльської інвазії осінню минулого року Ізраїль понищив єгипетські фортифікації над тією затокою та, переламавши бльокаду, користується своїм портом Елят над затокою Акаби. Арабські королі поручають паломникам вибирати новий шлях — суходільний, щоб не наражуватись на небезпеку від ізраїльських кораблів. В минулому тижні ізраїльський представник в Об'єднаних Націях рішуче заперечив, наче б колинебудь, хоч би в одному випадку, Ізраїль перешкоджував арабським паломникам до Мекки.

Експорт бразилійської кави збільшився до 17 мільйонів мішків

Ріо де Жанейро. — Бразилійський Інститут для Вирощування Кави передбачає, що в році 1957-1958 Бразилія зможе зібрати 17,700,000 мішків кави, і це буде великим збільшенням в порівнянні з попереднім роком. В році 1956-1957 продукція кави становила тільки 11,500,000 мішків, бо мороз знищив частину кави в провінції Парана. В році, який закінчиться 30-го червня 1957, Бразилія вивезла 15,000,000 мішків кави. В найближчому році експорт кави становитиме коло 17 мільйонів мішків. Добрий урожай кави в Бразилії є запорукою, що ціни на каву в цій країні не будуть збільшуватися.

● У Лондоні в минулий четвер, якраз під час найбільшого вуличного руху на елеґантній Оксфорд стріт водій двоповерхового автобуса втратив над ним контролю і важка, повна пасажирів автомашина влетіла на тротуар, перевернула цементовий стовп і з усією силою впоролася в крамницю. Сім осіб згинуло, а понад 20 ранено. Знищення було таке, наче б впала на те місце бомба — писали кореспонденти. Водій, 63-річний Герольд Гіскокс, який 18 років їздить цією трасою, заявив, що раптом він дістав був заворот голови і перед його очима замиготіли чорні плями: поки прочуняв — скоїлась катастрофа.

● Папа Пій XII прийняв на прощальній авдієнції польського кардинала Стефана Вишинського, який — після 39-денного перебування в Римі — виїхав у понеділок 17 червня ц. р. через Відень назад до Варшави.

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього, дня 1-го червня 1957 р. в Woodbine, N. J. — відійшов від нас у вічність, на 80 році життя наш НАЙДОРОЖЧИЙ ЧОЛОВІК, БАТЬКО І ДІДУНЬО

бл. п. ВАСИЛЬ ЗАРИЦЬКИЙ

ем. судовий урядник в Перемишлянах, Західня Україна.

Цією дорогою складаємо нашу щиру подяку усім тим, які з цього сумного приводу вислали нам співчуття.
Зокрема дякуємо пароховi української католицької церкви в Millville, N. J. о. Старуху, за відправлення Парастасу та теплі прощальні слова.
Особливу подяку висловлюємо всім тим, які взяли участь в Панахиді і похороні, прислали квіти та пожертви на Службу Божу за спокій Душі Покійного.
Всім щире спасибі.

МАРІЯ — дружина
ГІЛЯРИЙ, ВОЛОДИМИР, БОГДАН — сини з дружинами
ВОЛОДИМИР, ЮРІЙ, ГІЛЯРИЙ, МАРІЯ, БОГДАН — внуки.

• РОЗШУКИ •

Пошукую ПРОЦЯ СТАРОДУБА, з села Салаші, пов. Рава Руська. Перебував у Німеччині, і виїхав, правдоподібно, до Арґентини. Маю вістку від його мами з краю. Хто знав би про нього, або він сам, прошу голоситись на понижчу адресу:
Peter PREDZIMIRSKY
90 Oak St.
Hartford, Conn., USA
Заграничні часописи, прошу передрукувати.

Пошукую ІВАНА КУКА, сина Николи Кука, зі с. Нагірці Малі, пов. Камінка Струмілова. Має знаходитися в Канаді, або в Америці. Хто знав би про нього, або він сам, проситься ласкаво голоситись на адресу:
Katherine POLEWCHAK
R. F. D. # 1
Auburn Rd., Painesville, Ohio

Пошукую вуйка КОВАЛЕЦЯ і його брата — ІВАНА КОВАЛЕЦЬ, який до 1943 р. був у Верліні, Німеччина. Походять зі с. Тернавка, пов. Старий Самбір, Галичина. Хто знав би про них, прошу писати на адресу:
Mychajlo KOWALEC
694 Elizabeth St.
Kitchener, Ont., Canada
Заграничні часописи, прошу передрукувати.

Розшукую знайомого МИХАЙЛА ТОТОСЬ (с. Андрія), років коло 27), з Яшкової на Лемківщині. Після війни перебував в Австрії, в Тиролю, табір Ляндек. Хто знав би про нього, або його самого, прошу ласкаво зголоситися на адресу:
СТЕФАН ХОМЯК
902 North Richmond Street
Chicago 22, Illinois

Марія Бенівчак, пошукує свою тітку ПЕЛАГІЮ ГИРОВИЧ, зі села Вориння, пов. Турка. Моя адреса:
Maria RURYCZ
3000 Wade Avenue
Cleveland 13, Ohio

ТАРЗАН, ч. 3882. Він направ ду малощо знає.

Турбуючися таїнчою справи, Ольга завела Тура до розбитого літака.

Після несамовитих розшуків у розбитій малій валізі,

вона зітхнула і витягнула розбиту пляшечку...

Туро непорозуміло усміхався. — Не впадайте в розпач. Нарешті, чи ж не личить королеві носити корону?